

РОЖДЕСТВЕНСКО СЛОВО

*„Неща необясними това необяснимо Рождество явява -
как Този, Който заедно с Отца седи във висините,
сега е волно слязъл в ясли на същества, ненадарени с разум;
как Недостъпният за сетивата е в пелени обвит,
как Вездесъщият лежи във пещерата,
Но да възкликнем, люде: иде Христос, Царят Израилев!“¹*

Възлюбени в родилия се Богомладенец братя и сестри, чеда на светата Православна Църква!

Отново нашата майка — Църквата с трепет и радост ни благовести тайната на благочестието: „Бог се яви в плът“ (1 Тим. 3:16). Какъв път трябва да извървим ние, днешните християни, за да отправим чист, смирен, благоговеен взор към тази тайна? Път дълъг, по-дълъг и по-труден от пътя халдейските мъдреци; път през блата и трънаци, през пустини и пропасти, ала в същото време път благословен, път, който води през скърби към радост, през времето към вечността.

Ето пред нас са блатата от плътно наслоени полуцърковни, крайцърковни и в последна сметка лъжецърковни представи за Христовото Рождество като вид религиозен празник, като символ, или пък като битов, трапезен, своеобразен „пода-ръчно-кулинарен“ празник в християнска обвивка, разкрасена с отблъскващо кичозни фигурки, които пресъздават евангелските разкази за поклонението на пастирите и на мъдреците пред Богомладенеца. Затънем ли в тия блата, не ще видим тайната на благочестието, не ще можем да отправим чист, смирен и благоговеен взор към Този, Който заедно с Отца седи във висините и въплътен — като безпомощен наглед Младенец лежи в ясли.

Прекосим ли блатата, пред нас изникват трънаците от грижи и житейски трудности, от явен или прикрит ламтеж за земни изгоди и блага. Оплетем ли се в тях, празникът на Христовото Рождество ще мине и отmine, ще усетим навярно само полъха му, ала не ще достигнем до тайната на благочестието, не ще можем да отправим чист, смирен и благоговеен взор към обвития в пелени Бог, Който Сам по Себе Си е недостъпен не само за човешките сетива, но и за лъчезарния ум на ангелските ликове.

¹ Страннаго рождества, странны вещи видятся, како в вышних Отцу соседях, в яслех безсловесных восхотев восклоняется; како Неосязаемый, в пеленах; како везде Сый, в вертепе; людие, возопием: Царь израилев Христос приходит. (Миней, 22 декември, втора хвалитна стихира на утренията.)

Преминем ли през настръхналите тръни, навлизаме в пустини, изпълнени с миражи, които рисуват примамливи наслади, бленувано щастие, несмутим душевен уют тук и сега. Вземем ли тия миражи за действителност, то за нас Христовото Рождество може да бъде възвишен символ, красив празник, отразяващ съкровени човешки копнежи, но не ще бъде тайна на благочестието, не ще бъде предивно, необяснимо рождение на Този, Който, бидейки Творец и Господар на времето и пространството, лежи върху слама в малка пещера.

Пребродим ли безплодните пустини, пред нас се изпречват пропастите на нашите горделиви понятия, мнения, възгледи; пропастите на нашето маловерие и самоувереност, на нашето себелюбие и чувство за висока лична значимост. Дали изобщо ще видим тия пропасти или ще ни се сторят те като красив и висок зелен хълм, на чийто връх си въобразяваме, че стоим самите ние? Но откажем ли да видим в пропастите това, което те са — пропасти, и най-вече, не съберем ли смелост да се спуснем в тях, да ги прекосим и да се изкачим по урвата на себеотрицанието и смирението, то ние не ще съзрем тайната на благочестието, тайната на всемогъщия Бог, умалил Своето величие до краен предел и станал Човек — заради нас човеците и заради нашето спасение. Преодолеем ли обаче и тази последна трудност по нашия път, изкачим ли стръмната урва на смирението и себеотрицанието, то ние с простосърдечна вяра, с просветлен ум ще отправим чист, смирен и благоговееен взор към тайната на благочестието и ще разберем, че Бог се ражда като Човек, за да се родим ние, човеците с вода и Дух и да станем богове по благодат; ще разберем, че Бог се ражда като Човек, за да приеме кръстна смърт и да дари на нас, пленниците на смъртта живот вечен. Тогава и ние ще възкликнем заедно с църковния песнописец „иде Христос, Царят Израилев!“, ще възпеем заедно с богослов Григорий: „Днес Роденият без майка се ражда без баща. Безплътният се въплъщава, във вещество се облича Словото, Невидимият става видим, Недостъпният за сетивата става осезаем, Безлетният получава начало, Син Божий става Син Човешки“. На Него ведно с безначалния Му Отец и със Светия, Благ и Животворящ Дух слава, чест и поклонение сега и всякога, и във вечни векове. Амин.

Честито Рождество Христово!

† Триадицкий епископ Фотий